

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA,
VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Záverečná hodnotiaca správa - Zhrnutie
Pravidelné hodnotenie operačného programu Vzdelávanie

Február 2012

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Trieda dôvernosti: VEREJNÉ

Obsah

Úvod	3
Závery hodnotenia	6
1. Vyhodnotenie aktuálneho stavu implementácie OPV	6
2. Vyhodnotenie systému riadenia OPV.....	8
3. Vyhodnotenie systému monitorovania a monitorovacích ukazovateľov	11
4. Vyhodnotenie oblasti informovania a publicity OPV	13
Zoznam skratiek.....	16

Úvod

Operačný program Vzdelávanie (ďalej len „OPV“) bol schválený Európskou komisiou (ďalej len „EK“) dňa 7.11.2007 s finančným príspevkom EÚ na tento operačný program vo výške 617 801 578 EUR. Riadiacim orgánom OPV (ďalej len „RO OPV“) je [Ministerstvo školstva, vedy výskumu a športu SR](#) (ďalej len „MŠVVaŠ SR“), ktorého úlohy mu svojimi uzneseniami zverila vláda SR. Riadiaci orgán predstavuje operačnú úroveň systému riadenia štrukturálnych fondov. V tejto súvislosti vykonáva všetky funkcie, ktoré mu vyplývajú z ustanovení čl. 60 Nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999 (ďalej len „všeobecné nariadenie“).

V zmysle čl. 59 všeobecného nariadenia môže riadiaci orgán delegovať niektoré alebo všetky svoje úlohy na sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom. Konečná zodpovednosť za riadenie operačného programu (ďalej len „OP“) ostáva aj v prípade delegovania úloh na riadiacom orgáne. Sprostredkovateľským orgánom pod riadiacim orgánom pre OPV (ďalej len „SORO“) je Agentúra MŠVVaŠ SR pre štrukturálne fondy EÚ (ďalej len „ASFEU“) a Ministerstvo zdravotníctva SR. (ďalej len „MZ SR“) Vzťahy medzi MŠVVaŠ SR ako riadiacim orgánom a sprostredkovateľskými orgánmi pod riadiacim orgánom upravujú osobitné zmluvy vymedzujúce ich vzájomné práva a povinnosti v oblasti poskytovania pomoci z Európskeho sociálneho fondu.

Globálnym cieľom OPV je zabezpečenie dlhodobej konkurencieschopnosti SR prostredníctvom prispôsobenia vzdelávacieho systému potrebám vedomostnej spoločnosti. OPV prostredníctvom príspevkov zo zdrojov ESF financuje formovanie a podporu ľudského kapitálu smerom k nadobudnutiu základných zručností a kľúčových kompetencií potrebných vo vedomostnej ekonomike a pre pracovný trh. OPV (dostupný na <http://www.minedu.sk/index.php?lang=sk&rootId=957>) pokrýva všetky stupne vzdelávacieho systému – základné, stredné, vysoké a ďalšie vzdelávanie. Všetky stupne vzdelávacieho systému je potrebné prepojiť s potrebami pracovného trhu a výzvami vedomostnej spoločnosti. Modernizácia a podpora výchovy a vzdelávania na všetkých úrovniach vzdelávacieho systému je nevyhnutnou súčasťou vytvárania vedomostnej spoločnosti v Slovenskej republike (ďalej len „SR“). Príspevky v tejto oblasti smerujú k naštartovaniu, resp. posilneniu procesov, ktoré zabezpečia konkurencieschopnosť Slovenskej republiky v európskom i globálnom rámci, ako aj všestranný rozvoj vzdelania, kreativity, zručnosti a slobody osobnosti každého občana.

Podrobnejšie rozpracovanie OPV na úroveň opatrení z hľadiska obsahu ako aj finančného plánovania obsahuje Programový manuál k OPV (dostupný na: <http://www.minedu.sk/index.php?lang=sk&rootId=957>). Obsahuje príklady konkrétnych aktivít, ukazovatele na úrovni opatrení, oprávnené výdavky, kategorizáciu pomoci, oprávnených prijímateľov, cieľové skupiny a finančné plány jednotlivých opatrení.

Údaje o implementácii OPV dosiahnuté na úrovni prioritných osí v monitorovacích a finančných ukazovateľoch za roky 2007 až 2010 obsahujú Výročné správy o vykonávaní OPV za roky 2007, 2008, 2009, 2010 (dostupné na: <http://www.minedu.sk/index.php?lang=sk&rootId=2970>). Výročné správy o vykonávaní OPV (ďalej len „VS OPV“) takisto obsahujú informáciu o príspevku plnenia OPV k horizontálnym prioritám definovaným v Národnom strategickom referenčnom rámci na roky 2007-2013 (ďalej len „NSRR“).

MŠVVaŠ SR ako RO OPV a SORO (ASFEU a MZ SR) sa riadia postupmi stanovenými v internom manuáli procedúr. Ako pomôcky pre žiadateľov a pre prijímateľov vypracoval RO OPV v spolupráci so SORO príručku pre žiadateľa a príručku pre prijímateľa (dostupné na: <http://www.minedu.sk/index.php?lang=sk&rootId=476>).

Pravidelné hodnotenie operačného programu Vzdelávanie

V zmysle Metodického pokynu Centrálného koordinačného orgánu č. 5 k vypracovaniu plánu hodnotení operačných programov na programové obdobie 2007 – 2013 zo dňa 18.9.2008 (ďalej len „Metodický pokyn CKO č. 5“) má každý riadiaci orgán povinnosť vykonať pravidelné hodnotenie celého OP každé 2 roky začínajúc rokom 2009.

V novembri 2011 RO OPV pristúpil k realizácii pravidelného hodnotenia OPV v súlade s Metodickým pokynom CKO č. 5 a v súlade s výnimkou Centrálného koordinačného orgánu (ďalej len „CKO“) z tohto metodického pokynu vykonal toto hodnotenie v termíne do 1.3.2012.

Hodnotenie bolo vykonané ako plánované priebežné interné hodnotenie. Hodnotenie vykonali manažér hodnotenia OPV v spolupráci s Pracovnou skupinou pre hodnotenie OPV zriadenou na RO OPV. Hodnotenie bolo zamerané na všeobecné zhodnotenie implementácie OPV k 31.12.2011 a bolo vykonané bez nárokov na finančné zdroje.

Pri príprave podkladov a evaluačných otázok RO OPV bral do úvahy viacero aspektov. Súčasne s realizáciou tohto hodnotenia, zároveň prebiehala a bola ukončená realizácia externého strategického hodnotenia „Vyhodnotenie pokroku implementácie OPV z hľadiska relevantnosti a plnenia cieľov operačného programu“, v rámci ktorého boli vyhodnocované údaje k 30.6.2011. RO OPV rozhodol vyhodnotiť v rámci pravidelného hodnotenia oblasti, ktoré toto strategické hodnotenie nepokrylo a na druhej strane sa snažil vyhnúť opakovaniu tém v rámci oboch týchto hodnotení.

Predmetom pravidelného hodnotenia OPV boli nasledovné štyri oblasti implementácie OPV:

1. Vyhodnotenie aktuálneho stavu implementácie OPV;
2. Vyhodnotenie systému riadenia OPV;
3. Vyhodnotenie systému monitorovania a monitorovacích ukazovateľov;
4. Vyhodnotenie oblasti informovania a publicity OPV.

Časový harmonogram realizácie hodnotenia

Realizácia Pravidelného hodnotenia OPV začala v novembri 2011 a bola ukončená vo februári 2012.

Metodika hodnotenia

- analýza časových harmonogramov pre vyhlasovanie výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „NFP“), analýza vyhlasovania výziev a písomných vyzvaní;
- analýza plánovaných, kontrahovaných a čerpaných finančných prostriedkov vyčlenených pre OPV;
- posúdenie príspevku OPV k Stratégii Európa 2020 a Národnému programu reforiem na roky 2011-2014;
- analýza a posúdenie systému riadenia RO OPV, posúdenie počtu administratívnych kapacít podieľajúcich sa na implementácii OPV a finančných prostriedkov technickej pomoci (ďalej len „TP“) na administratívnu podporu implementácie OPV;
- analýza a posúdenie systému monitorovania a merateľných ukazovateľov z pohľadu skúseností RO OPV;

- analýza oblasti informovania a publicity, posúdenie efektívnosti informačných aktivít a aktivít v oblasti informovania a publicity, posúdenie dostatočnosti finančných prostriedkov TP určenej na prioritnú tému 86 pre oblasť informovania a publicity.

Informačné zdroje

Pre účely hodnotenia boli použité nasledovné informačné zdroje:

- Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013;
- Operačný program Vzdelávanie;
- Programový manuál OPV, verzia platná od 17. 5. 2011;
- Interný manuál procedúr RO OPV a RO OPVaV, verzia 13.0 (ďalej len „IMRO“);
- Komunikačný plán pre OPV a OPVaV;
- Systém finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013, verzia 6.0 zo dňa 1.12.2010 (ďalej len „Systém finančného riadenia ŠF a KF“);
- Systém riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013, verzia 4.4 zo dňa 31.12.2010 (ďalej len „Systém riadenia ŠF a KF“);
- Výročné správy o vykonávaní OPV;
- Polročné monitorovacie správy SORO ASFEU a SORO MZ SR;
- údaje RO OPV o kontrahovaní a čerpaní OPV;
- dotazníky určené pre RO OPV na vyhodnotenie oblasti systému riadenia;
- rozhovory so zástupcami RO OPV a SORO.

Závery hodnotenia

1. Vyhodnotenie aktuálneho stavu implementácie OPV

Prvá časť hodnotenia bola zameraná na vyhodnotenie aktuálneho stavu v oblasti vyhlasovania písomných vyzvaní a výziev pre dopytovo-orientované projekty, vyhodnotenie aktuálneho stavu implementácie OPV a vyhodnotenie príspevku OPV k cieľom stratégie Európa 2020 a k Národnému programu reforiem na roky 2011 – 2014.

Evaluačné otázky:	
1.1	Je aktuálny stav vyhlasovania písomných vyzvaní pre národné projekty a výziev pre dopytovo-orientované projekty z hľadiska časových harmonogramov pre vyhlasovanie výziev uspokojivý?
1.2	Je systém prípravy a aktualizácie časového harmonogramu výziev pre dopytovo - orientované projekty nastavený vhodne a efektívne? Bolo by vhodné a efektívne vytvárať časový harmonogram aj pre plánovanie a prípravu písomných vyzvaní?
1.3	Je aktuálny stav implementácie OPV - stav zazmluvnenia a čerpania finančných prostriedkov uspokojivý? Aký je predpoklad úplného vyčerpania plánovaných finančných prostriedkov pre jednotlivé opatrenia do konca programového obdobia?
1.4	Pre ktoré opatrenia OPV je z pohľadu nakontrahovaných finančných prostriedkov pre dané opatrenia potrebné ešte vyhlásiť písomné vyzvania/výzvy?
1.5	Akým spôsobom prispieva OPV k cieľom stratégie Európa 2020 a k cieľom Národného programu reforiem na roky 2011 až 2014?

Prvá evaluačná otázka mala za úlohu zistiť aký bol aktuálny stav vyhlasovania písomných vyzvaní pre národné projekty a výziev pre dopytovo-orientované projekty k 31.12.2011. V prípade výziev pre dopytovo-orientované projekty navyše bolo zámerom aj vyhodnotenie stavu vyhlasovania výziev v porovnaní s plánovanými časovými harmonogramami výziev a ich zmenami. Cieľom bolo zistiť, do akej miery majú zmeny plánovaných časových harmonogramov vplyv na reálny stav vyhlasovania výziev a ako tieto zmeny ovplyvnili pôvodné zámery pri vyhlasovaní výziev napr. zmeny opatrení OPV, pre ktoré boli výzvy vyhlasované, zmena výšky alokácie určenej pôvodne na daný rok na vyhlasované výzvy a pod.

Druhá evaluačná otázka, nadväzujúc na prvú, mala za úlohu zhodnotiť, do akej miery je systém prípravy a aktualizácie plánovaných časových harmonogramov výziev pre dopytovo-orientované projekty efektívny a vhodne nastavený. Druhá časť otázky mala odpovedať na otázku RO OPV, či by podobný systém prípravy indikatívnych časových harmonogramov mal aj vplyv na efektívnosť vyhlasovania písomných vyzvaní.

Zámerom tretej a štvrtej evaluačnej otázky bolo vyhodnotenie aktuálneho stavu implementácie OPV z pohľadu kontrahovania a čerpania, vrátane opatrení technickej pomoci. Hodnotenie malo tiež zodpovedať otázku, či existuje riziko nesplnenia pravidiel n+3, resp. n+2. Na základe aktuálneho stavu implementácie OPV a kontrahovania finančných prostriedkov bolo zámerom zároveň určiť, pre ktoré opatrenia je ešte potrebné vyhlásiť písomné vyzvania/výzvy pre dopytovo-orientované projekty.

Posledná, piata otázka tejto hodnotenej oblasti bola zameraná na vyhodnotenie príspevku OPV a aktivít realizovaných v rámci implementácie projektov OPV k cieľom stratégie Európa 2020 a k cieľom Národného programu reforiem na roky 2011 až 2014. Táto otázka bola do hodnotenia zahrnutá aj vzhľadom na dôležitosť tejto témy v súčasnosti a dôraz, ktorý na plnenie týchto cieľov stratégie Európa 2020 kladie Európska komisia.

Záver:

Časté zmeny v plánovaných harmonogramoch výziev dopytovo – orientovaných projektov SORO ASFEU a presuny výziev z jedného roka do druhého, príp. úplné vypustenie výziev z plánovaných harmonogramov majú za následok nerovnomerné vyhlasovanie výziev na jednotlivé opatrenia a spomalenie priebehu implementácie niektorých opatrení OPV. Častá aktualizácia časových harmonogramov výziev zároveň nepridáva na záväznosti týchto harmonogramov, istote žiadateľov a negatívne vplýva na stabilitu procesov implementácie OPV. V konečnom dôsledku tak neprispieva k stabilite a efektívnosti riadenia samotného OPV.

Ako odporúčanie je potrebné zvážiť **nižšiu frekvenciu zmien harmonogramov výziev** a ich precíznejšie plánovanie, a to najmä s ohľadom na celkové kontrahovanie finančných prostriedkov OPV.

Z pohľadu vyhlasovania písomných vyzvaní pre národné projekty (ďalej len „NP“) v rokoch 2008 až 2011 možno konštatovať, že aj napriek dobrému progresu vyhlasovania písomných vyzvaní v rokoch 2009 a 2010 sa tento proces v rokoch 2010 a 2011 výrazne spomalil a to nie len počtom vyhlásených písomných vyzvaní, ale aj výškou alokovaných prostriedkov na príslušné písomné vyzvania. Alokácia písomných vyzvaní za roky 2010 a 2011 tvorí iba **13 %** z alokácie písomných vyzvaní v rokoch 2008 a 2009. Možno to odôvodniť aj politickou zmenou v krajine a prehodnotením priorít podporovaných oblastí v rámci vzdelávania.

MŠVVaŠ SR ako RO OPV by malo zintenzívniť komunikáciu a prácu so svojimi priamo riadenými organizáciami a viac sa zamerať na tvorbu návrhov pre NP a vyhlasovanie písomných vyzvaní. Väčšiu kontinuitu by podporila aj **existencia harmonogramu vyhlasovania písomných vyzvaní**.

Pokiaľ ide o myšlienku oznamovania harmonogramu vyhlasovania písomných vyzvaní pre NP, okrem toho, že ich plánovanie je častou otázkou na rôznych fórach, bolo by jednak pre RO OPV, rovnako aj pre jednotlivých prijímateľov NFP v rámci NP, vhodné a efektívne mať vytvorený indikatívny časový harmonogram pre plánovanie, resp. prípravu písomných vyzvaní pre NP v rámci celého programového obdobia v nadväznosti na schválené ciele a priority v rámci OP. Predpokladom vytvárania harmonogramu písomných vyzvaní je existencia koncepcie plánovaných opatrení v oblasti školstva, ktorá by reflektovala aktuálne potreby v tejto oblasti a bola by následne premietnutá do plánovaného harmonogramu písomných vyzvaní.

Pokiaľ ide o kontrahovanie je možné konštatovať, že kontrahovanie finančných prostriedkov (okrem opatrení technickej pomoci – ďalej len „TP“) je pre niektoré opatrenia nedostatočné.

Jediným riešením, ako zvýšiť kontrahovanie v rámci OPV je **vyhlasovanie písomných vyzvaní/výziev a to najmä pre opatrenia 3.2 a 1.2.**

Pokiaľ ide o čerpanie kontrahovaných finančných prostriedkov (mimo opatrení TP), je možné celkový stav rovnako nazvať neuspokojivým, vzhľadom na to, že priemerné čerpanie na opatrenie je 12,26 %, pričom však hranicu čerpania 10 % prekročili len dve opatrenia – 1.1 a 4.1. Hlavným a základným odporúčaním je tak **výrazné zvýšenie miery čerpania**.

OPV je na základe svojho kvalitného nastavenia **schopný výrazne podporiť plnenie zámerov Stratégie Európa 2020** (ďalej len „EÚ 2020“) aj Národný program reforiem na roky 2011-2014 (ďalej len „NPR 2011-2014“). EÚ 2020 aj z nej vyplývajúci NPR 2011-2014 sú v tejto chvíli v prvotných fázach svojho plnenia, čiže nie je možné komplexne vyhodnotiť príspevok OPV k plneniu zámerov EÚ 2020 a NPR 2011-2014 (ťažiskovým obdobím na plnenie zámerov EÚ 2020 prostredníctvom štrukturálnych fondov EÚ bude nasledujúce programové obdobie 2014-2020). V sledovanom období je možné

konštatovať, že OPV prispieva k stanoveným cieľom EÚ 2020 a NPR 2011-2014 prostredníctvom spektra vyhlásených písomných vyzvaní a výziev na dopytovo – orientované projekty, ktoré priamo či nepriamo podporujú ciele v oblasti vzdelávania stanovené v EÚ 2020 a tri zo štyroch oblastí definovaných v prioritě „Vzdelávanie, veda a inovácie“ v rámci NPR 2011-2014.

Odporúčania:

- znížiť frekvenciu zmien časových harmonogramov pre vyhlasovanie výziev pre dopytovo – orientované projekty; - zintenzívnenie komunikácie a spolupráce MŠVVaŠ SR s priamo riadenými organizáciami a zvýšenie počtu vyhlasovaných písomných vyzvaní; - vypracovávať časové harmonogramy vyhlasovania písomných vyzvaní a zverejňovať ich na webovom sídle RO OPV; - zvýšenie počtu vyhlasovaných výziev a písomných vyzvaní, najmä pre opatrenia s extrémne nízkym kontrahovaním (najmä opatrenia 3.2 a 1.2); - zintenzívnenie čerpania kontrahovaných finančných prostriedkov.

2. Vyhodnotenie systému riadenia OPV

Druhá časť hodnotenia bola zameraná na vyhodnotenie systému riadenia, vrátane vyhodnotenia spolupráce RO OPV a SORO. Pri príprave sa RO OPV rozhodol vyhodnotiť aktuálny stav v oblasti systému riadenia OPV a tiež porovnať vo vybraných oblastiach zmeny, ktoré sa uskutočnili od realizácie hodnotenia „Zhodnotenie účinnosti systému riadenia OPV“ (realizované na prelome rokov 2009/2010).

Evaluačné otázky:	
2.1	Sú úlohy jednotlivých odborov RO OPV jasne oddelené tak, aby nedochádzalo k procesnému alebo administratívne prekryvaniu? Je vytvorené prostredie pre spoluprácu a koordináciu medzi rôznymi stupňami riadenia?
2.2	Sú zabezpečené dostatočné administratívne kapacity pre jednotlivé pracovné úlohy?
2.3	Sú komunikačné a informačné toky medzi RO a SORO efektívne (aktualizácia stavu od predchádzajúceho hodnotenia zameraného na systém riadenia OPV)? Aké sú hlavné obmedzenia a problémy v rámci spolupráce medzi RO a SORO?
2.4	Je výška prostriedkov TP určených na administratívnu podporu implementácie OPV ako aj na celú na prioritnú tému 85 (Príprava, monitorovanie, vykonávanie a kontrola implementácie pomoci zo ŠF) dostatočná?

Prvá evaluačná otázka v rámci tejto hodnotenej oblasti bola zameraná na vyhodnotenie prípadného procesného a administratívneho prekryvania pracovných úloh jednotlivých odborov. Cieľom hodnotenia systému riadenia na RO OPV bolo aj vyhodnotenie spolupráce a koordinácie medzi jednotlivými útvarmi RO OPV, ako aj spolupráce a koordinácie v rámci jednotlivých útvarov OPV. Na vyhodnotenie tejto oblasti bol ako zdroj informácií použitý anonymný dotazník určených pre

zamestnancov RO OPV. Jeho cieľom bolo zistiť, ako vnímajú nastavenie systému riadenia, spolupráce a koordinácie samotní zamestnanci.

Druhá evaluačná otázka bola zameraná na administratívne kapacity RO OPV z pohľadu ich dostatočnosti a následne z toho vyplývajúcej schopnosti RO OPV úspešne implementovať program.

Tretia evaluačná otázka mala za úlohu vyhodnotiť oblasť spolupráce medzi RO a SORO. Podkladom pre zodpovedanie na túto otázku boli ako zdroj informácií použité osobné rozhovory so zástupcami RO OPV a oboch SORO. V rámci tejto otázky sa RO OPV rozhodol taktiež vyhodnotiť aktuálny stav v oblasti spolupráce RO OPV a SORO a tiež overiť, do akej miery sa zlepšila/zhoršila situácia v rámci komunikácie medzi nimi v porovnaní s výsledkami predchádzajúceho hodnotenia „Zhodnotenie účinnosti systému riadenia OPV“.

Posledná otázka určená pre vyhodnotenie oblasti systému riadenia OPV mala za cieľ vyhodnotiť, či je výška finančných prostriedkov určená na administratívnu podporu implementácie a na prioritnú tému 85 dostatočná a či finančné prostriedky technickej pomoci určenej pre túto oblasť budú postačovať na krytie potrieb RO OPV ako aj SORO.

Záver:

IMRO presne stanovuje úlohy jednotlivých útvarov podieľajúcich sa na implementácii OPV. Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že **rozdelenie úloh medzi jednotlivé odbory je nastavené vhodne** a k administratívne a procesnému prekrývaniu nedochádza.

Na otázku, či je vytvorené prostredie pre spoluprácu a koordináciu medzi rôznymi stupňami riadenia je potrebné odpovedať na základe viacerých aspektov. Z pohľadu celkového prostredia RO OPV je možné konštatovať, že **systém riadenia, zdieľania informácií a komunikácie a spolupráce medzi jednotlivými odbormi RO OPV je nastavený vhodne**. Na druhej strane však je potrebné konštatovať, že toto pracovné prostredie si zároveň vyžaduje isté úpravy a zlepšenia.

Po celkovom vyhodnotení je možné požiadavky na zlepšenie prostredia pre spoluprácu a koordináciu na úrovni RO OPV zhrnúť nasledovne: zvýšiť informovanosť zamestnancov o dianí v rámci RO OPV, oboznamovať zamestnancov pravidelne o pokroku v implementácii OPV, o personálnych záležitostiach týkajúcich sa zamestnancov, zvýšiť množstvo informácií vymieňaných medzi jednotlivými útvarmi RO OPV o vykonávaní úloh jednotlivých útvarov, poskytovať načas a v plnom rozsahu zamestnancom dôležité informácie potrebné pre výkon pracovných činností (napr. aktualizácia IMRO, aktualizácia príručiek pre žiadateľa a prijímateľa), informovať zamestnancov pravidelne o otázkach a problémoch, ktoré jednotlivé odbory riešia.

Podobne je potrebné postupovať aj na úrovni jednotlivých odborov RO OPV: je potrebné zvýšiť informovanosť zamestnancov o dianí v rámci útvarov, oboznamovať ich pravidelne o úlohách, problémoch, zmenách a úpravách týkajúcich sa výkonu ich pracovných činností, zaviesť pravidelné porady celého odboru, zvážiť úpravu rozdelenia pracovných činností jednotlivých zamestnancov.

Dôležitou podmienkou efektívneho vykonávania práce je motivácia. Celkovo sú zamestnanci najčastejšie demotivovaní nízkym finančným ohodnotením, častou zmenou pokynov a ich neskorým načasovaním. Rovnako reflektujú na absenciu verbálnej spätnej väzby od nadriadených, pokiaľ ide o nimi vykonané a vykonávané pracovné úlohy a zlú pracovnú atmosféru.

Ako odporúčanie navrhujeme **zaviesť pravidelné a vhodne nastavené finančné odmeňovanie, zlepšenie pracovnej atmosféry, zintenzívniť komunikáciu zo strany nadriadených a zabezpečiť aktuálne a cielené vzdelávanie zamestnancov**.

Nedostatok administratívnych kapacít je z pohľadu riadenia a implementácie OPV jedným z najzávažnejších problémov. V rámci úloh vykonávaných RO OPV a oboja SORO je tento stav udržateľný len z krátkodobého hľadiska, **z dlhodobého hľadiska je tento stav neúnosný**. Celkovo je požiadavka navýšenia administratívnych kapacít za orgány implementujúce OPV o 23 zamestnancov.

Aktuálne nakontrahované finančné prostriedky TP pokrývajú financovanie aktivít súvisiacich s implementáciou OPV do konca roka 2012, pričom na aktivity realizované v období 2013 – 2015 bude nevyhnutné nakontrahovať ďalšie prostriedky TP resp. v prípade ich nedostatočnej alokácie hľadať ďalšie zdroje financovania týchto aktivít. Je tiež **možné identifikovať riziko nedostatku finančných prostriedkov TP OPV na mzdové výdavky** zamestnancov podieľajúcich sa na implementácii OPV.

Zo všetkých disponibilných zdrojov TP v rámci cieľa RKZ bolo už k 31.12.2011 vyčerpaných 87,87 % finančných prostriedkov celého opatrenia. Z alokácie opatrenia určenej na prioritnú tému 85 bolo na refundáciu mzdových výdavkov k 31.12.2011 vyčerpaných približne 97,03 %, pričom všetky ostatné výdavky nevyhnutné na zabezpečenie efektívnej implementácie OPV sa už v rámci tohto cieľa nerefundujú. SORO ASFEU už od začiatku roka 2011 výdavky spojené s implementáciou projektov v rámci cieľa RKZ uhrádza z prostriedkov štátneho rozpočtu.

V prípade cieľa K sa v rámci OPV predpokladá vyčerpanie alokácie refundáciou oprávnených výdavkov vynaložených v priebehu roka 2014.

Z toho vyplýva, že mzdové výdavky zamestnancov MŠVVaŠ SR a SORO, ktorí sa podieľajú na implementácii OPV, ako aj ostatné výdavky spojené s implementáciou OP, bude nevyhnutné financovať z prostriedkov štátneho rozpočtu kapitoly MŠVVaŠ SR.

V rámci vyhodnotenia spolupráce RO OPV a SORO ako najčastejšia požiadavka všetkých strán bola udávaná potreba organizácie pravidelných oficiálnych stretnutí za účasti RO OPV a oboch SORO a tiež organizácia stretnutí za účasti RO OPV a jedného SORO. Komunikácia medzi RO OPV a SORO je vo väčšine pracovných oblastí intenzívna, v menej komunikovaných oblastiach je možné sledovať nárast intenzity komunikácie a pracovné otázky sú riešené priebežne (či už písomnou formou, alebo formou osobných stretnutí).

Ako zásadné odporúčanie je potrebné zvážiť **realizáciu pravidelných stretnutí RO OPV a SORO**. Po vyhodnotení požiadaviek odporúčame realizáciu oficiálnych stretnutí za účasti zástupcov RO OPV a oboch SORO na pravidelnej báze každé 2 mesiace. Okrem týchto „trojstranných“ stretnutí odporúčame rovnako na pravidelnej báze zaviesť bilaterálne stretnutia zástupcov RO OPV a jednotlivých SORO. Realizácia oboch typov stretnutí zlepší komunikáciu vo všetkých oblastiach, pomôže vyjasniť a spresniť otázky a problémy všetkých strán a umožní vystupovať v pracovných záležitostiach jednotne.

Odporúčania:

RO OPV

- zvýšiť informovanosť zamestnancov o dianí v rámci RO OPV, oboznamovať zamestnancov pravidelne o pokroku v implementácii OPV, o personálnych záležitostiach týkajúcich sa zamestnancov;- zvýšiť množstvo informácií vymieňaných medzi jednotlivými útvarmi RO OPV o vykonávaní úloh jednotlivých útvarov, poskytovať načas a v plnom rozsahu zamestnancom dôležité informácie potrebné pre výkon pracovných činností;

- zaviesť pravidelné porady celého odboru, zvýšiť informovanosť zamestnancov o dianí v rámci útvarov,;
- zvážiť úpravu rozdelenia pracovných činností jednotlivých zamestnancov;
- zaviesť pravidelné informačné stretnutia/porady/školenia na úrovni celého RO OPV;
- zaviesť pravidelné a vhodne nastavené finančné odmeňovanie zamestnancov a zabezpečiť aktuálne a cielené vzdelávanie zamestnancov;

RO OPV a SORO

- zvýšenie počtu administratívnych kapacít podieľajúcich sa na implementácii OPV;
- nájsť finančné krytie na efektívne zabezpečenie implementácie OPV v spolupráci s CKO a Ministerstvom financií SR;
- realizácia pravidelných oficiálnych stretnutí RO OPV a SORO – stretnutia za účasti oboch SORO a bilaterálne stretnutia s jedným SORO.

3. Vyhodnotenie systému monitorovania a monitorovacích ukazovateľov

Tretia časť hodnotenia bola zameraná na vyhodnotenie systému monitorovania a monitorovacích ukazovateľov. V tejto oblasti bolo od septembra 2010 do februára 2011 realizované externé tematické hodnotenie „Zhodnotenie správnosti nastavenia systému merateľných ukazovateľov a funkčnosti systému monitorovania“. Vzhľadom na to sa RO OPV v tejto oblasti zamerával najmä na zhodnotenie skúseností a identifikovanie najzávažnejších problémov z pohľadu doterajšej praxe RO OPV. Súčasťou boli tiež odporúčania pre prípravu ukazovateľov pre nasledujúce programové obdobie 2014-2020.

Evaluačné otázky:	
3.1	Existujú problémy vykazovania údajov získaných z ukazovateľov na projektovej úrovni na ukazovatele na programovej úrovni?
3.2	Aké sú z pohľadu doterajšej praxe RO OPV najzávažnejšie problémy v oblasti monitorovania a systému merateľných ukazovateľov? Ktoré ukazovatele chýbajú pre účinné monitorovanie?
3.3	Aké sú odporúčania pre prípravu ukazovateľov pre nasledujúce programové obdobie 2014-2020?

Cieľom prvej evaluačnej otázky v rámci vyhodnotenia systému monitorovania a monitorovacích ukazovateľov bolo zhodnotiť skúsenosti RO OPV pri práci s projektovými ukazovateľmi a ich následným vyhodnocovaním na úrovni programu ako aj so spôsobom vykazovania hodnôt projektových, či programových ukazovateľov.

Druhá evaluačná otázka nadväzovala na prvú a jej zámerom bolo identifikovať na základe doterajšej praxe najvýraznejšie problémy v oblasti monitorovania. Zároveň mala otázka zodpovedať aj to, či a aké ukazovatele potrebné pre monitorovanie pomoci poskytovanej v rámci OPV chýbajú.

Vzhľadom na blížiaci sa nový programový obdobie a jeho prípravu bola tretia evaluačná otázka zameraná na identifikovanie odporúčaní pre prípravu ukazovateľov a nastavenie systému monitorovania pre nové programové obdobie 2014-2020. Cieľom týchto odporúčaní bolo pomôcť RO

OPV efektívnejšie sa pripraviť na nové programové obdobie a vyhnúť sa nedostatkom identifikovaným v súčasnom programovom období.

Záver:

Na základe doterajších skúseností RO OPV je možné konštatovať, že **systém monitorovania a merateľných ukazovateľov je nastavený vhodne**. Aktuálne, keď môžeme povedať, že programové obdobie 2007-2013 je vo svojej druhej v polovici implementácie, je ťažké hovoriť o zásadných zmenách tohto systému. Väčšina identifikovaných problémov a skúseností by sa mala preto využiť pri príprave budúceho programového obdobia 2014-2020.

Čo sa týka odporúčaní pre výber resp. definovanie ukazovateľov špecifických pre daný program, na základe skúseností zo skráteného programového obdobia 2004-2006 a z programového obdobia 2007-2013 **nevidíme pridanú hodnotu v ďalšom používaní kontextových indikátorov**.

Kontextové indikátory sú indikátory, ktoré sú sledované na úrovni krajiny (napr. miera zamestnanosti alebo percento obyvateľov zapojených do celoživotného vzdelávania). K výslednej hodnote ukazovateľa prispieva viacero faktorov, z ktorých nie je možné jednoznačne vyselektovať a vyčíslieť príspevok konkrétneho OP. Druhým riešením by bolo zmeniť metodiku výpočtu týchto ukazovateľov. V súčasnosti sú dosiahnuté hodnoty získavané zo štatistík Eurostat. Do dotazníkov, ktoré sú používané v prieskumoch Eurostatu pri vyhodnocovaní kontextového ukazovateľa by bolo potrebné vkladať otázky pýtajúce sa na účasť v programoch/projektoch ESF, čo je nereálne.

Ako **problematické** sa ukázalo aj **sledovanie ukazovateľov v percentuálnom vyjadrení** (napr. miera zamestnancov zapojených do ďalšieho vzdelávania). RO OPV v súčasnom období pristúpil k opatreniu rozdelenia takéhoto ukazovateľa na výsledkový a dopadový (obidva vyjadrené počtom) a percentuálny pomer bol následne vyrátaný na základe pomeru medzi ukazovateľmi výsledku a dopadu.

Ďalšou problémovou oblasťou je **vykazovanie ukazovateľov rozdelených podľa pohlavia**, resp. veku. Vo formulári Informácia o účastníkoch sú sledované údaje v súlade s prílohou XXIII implementačného nariadenia, čiže počet mužov a žien, ich veková štruktúra atď. na úrovni prioritnej osi. Tieto údaje ale nevieme zosúladiť s ukazovateľmi hovoriacimi o počte pedagogických zamestnancov alebo počte zamestnancov výskumu a vývoja (koľko z nich bolo mužov a koľko žien a v akej vekovej štruktúre). Vyžadovalo by si to, aby prijímatelia na každý ukazovateľ sledujúci počet ľudí (pedagogických zamestnancov, zamestnancov VaV) naviazali aj sledovanie podskupín, resp. pridružených ukazovateľov hovoriacich o pohlaví, resp. veku. To by malo za následok veľký počet ukazovateľov v rámci projektu, ktorý by mohol viesť k neprehľadnosti, resp. „zatienu“ ukazovateľov dôležitejších pre meranie pokroku v rámci projektu.

Ako nie práve optimálne riešenie sa ukázalo **sledovanie ukazovateľov len na úrovni výsledku a dopadu** (bez možnosti sledovania „okamžitého“ výsledku intervencií vo forme výstupových ukazovateľov). Spôsobuje to problém napr. pri vykazovaní pokroku v rámci výročných správ, kedy konštatujeme určitú mieru kontrahovania a čerpania projektov, ale tieto finančné údaje nevieme okamžite prepojiť s hodnotami ukazovateľov. Charakter výsledkových ukazovateľov nám mnohokrát umožňuje zistiť dosiahnuté hodnoty až na konci projektu, keďže je tomu prispôsobený aj súčasný formulár monitorovacej správy ako aj systém ITMS slúžiaci na zber údajov. Nie všetci prijímatelia sú ochotní a/alebo schopní poskytnúť priebežne dosahované hodnoty výsledkových ukazovateľov. Prináša to so sebou riziko, že k odhaleniu nedostatočného napĺňania ukazovateľa dôjde ex-post, po ukončení projektu.

Vzhľadom na fakt, že ukazovateľ by mal slúžiť aj na vyjadrenie hospodárnosti a efektívnosti, v rámci praxe sa ukázalo **problematické vyčíslenie priemerných nákladov na určitý výstup** vyjadrený

ukazovateľov (napr. náklady na vytvorenie školiaceho kurzu). Ideálnym riešením by bolo naviazanie jedinečného indikátora na každú aktivitu.

Samostatnou a špecifickou oblasťou, ktorá zahŕňa aj problematiku ukazovateľov **sú ukazovatele pre oblasť horizontálnych priorít** (v súčasnom období sú to trvalo udržateľný rozvoj, informačná spoločnosť, marginalizované rómske komunity a rovnosť príležitostí). Tu sa ako problematické ukazuje vykazovanie priameho a nepriamo vplyvu, resp. príspevku k horizontálnym prioritám. Najmä v oblasti marginalizovaných rómskych komunít potom dochádza k paradoxným situáciám, keď vďaka označeniu nepriameho vplyvu, resp. príspevku k horizontálnej prioritě MRK, Bratislavský kraj vykazuje najväčší počet projektov podporujúcich MRK. Odporúčame brať do úvahy len priamy príspevok k horizontálnej prioritě pre jeho jednoznačnosť.

V neposlednom rade sme zistili, že **len obmedzený počet projektových ukazovateľov prispieva k napĺňaniu programových ukazovateľov**. Všeobecným odporúčaním pre ďalšie obdobie by preto bolo odporúčanie sledovať menej ukazovateľov, ale s priamym prepojením na programovú úroveň. To by umožnilo adresnejšie sledovať výsledky OP.

Technickou prekážkou v rámci systému monitorovania je **funkcionalita ITMS**, vzhľadom na to, že ITMS neplní pri získavaní údajov v plnej miere svoju úlohu. V rámci ITMS nie je momentálne funkcionalita, ktorá by dokázala vytvárať zostavy merateľných ukazovateľov a ich štatistiky, výbery, dosiahnuté hodnoty. Zároveň v ITMS chýba funkcionalita, ktorá by zjednodušila prácu pri zadávaní údajov o účastníkoch projektov do ITMS. V súčasnosti je tieto údaje potrebné zadávať do ITMS manuálne. Z pohľadu administratívneho zjednodušenia by bolo vhodné, ak aby tieto informácie mohli do ITMS nahrávať priamo prijímatelia, podobne ako je to pri monitorovacích správach.

Odporúčania:

Pri príprave budúceho programového obdobia:

- zvážiť výber a používanie kontextových ukazovateľov;- zvážiť opätovné používanie ukazovateľa výstupu na úrovni projektov;- zvážiť používanie a metodológiu výpočtu ukazovateľov miery udávaných v %;- používať nižší počet ukazovateľov projektu, používať ukazovatele projektu s priamym prepojením na programovú úroveň;- zaviesť v rámci IT monitorovacieho systému viacero nových funkcionalít umožňujúcich efektívne sledovanie používaných merateľných ukazovateľov a ich dosiahnutých hodnôt na úrovni projektov i programov.

4. Vyhodnotenie oblasti informovania a publicity OPV

Poslednou oblasťou zvolenou pre toto hodnotenie bolo vyhodnotenie oblasti informovania a publicity. Ide o oblasť, ktorou sa doteraz žiadne hodnotenie v rámci OPV nezaoberalo a to bol zároveň hlavný dôvod pre vyhodnotenie tejto oblasti z pohľadu efektívnosti.

Evaluačné otázky:	
4.1	Plní RO OPV/SORO svoje úlohy v oblasti informovania a publicity tak, ako sú zadefinované a naplánované v programových dokumentoch? Sú nástroje na vykonávanie publicity dostatočné a vhodne zvolené?

4.2	Sú finančné prostriedky RO OPV/SORO určené na informovanie a publicitu využívané efektívne?
4.3	Je výška finančných prostriedkov TP určená na prioritnú tému 86 (Hodnotenie a štúdie, informovanie a publicita) dostatočná?

Predmetom prvej evaluačnej otázky bolo vyhodnotenie aktuálneho stavu v oblasti informovania a publicity k 31.12.2011. Odpoveď na túto otázku mala obsahovať vyhodnotenie plnenia úloh stanovených pre túto oblasť ako aj posúdenie efektívnosti a vhodnosti nástrojov, prostredníctvom ktorých sú ciele v oblasti informovania a publicity napĺňané.

Druhá evaluačná otázka úzko nadväzovala na prvú a bola určená pre zhodnotenie využívania finančných prostriedkov určených pre plnenie úloh v oblasti informovania a publicity a to, či sú tieto finančné prostriedky v vzťahu k výsledkom používané efektívne.

Tretia, posledná evaluačná otázka, podobne ako pri vyhodnocovaní oblasti systému riadenia OPV, mala za cieľ vyhodnotiť, či je výška finančných prostriedkov určená na administratívnu podporu implementácie a na prioritnú tému 86 dostatočná a či finančné prostriedky technickej pomoci určenej pre oblasť informovania a publicity budú postačovať na krytie potrieb RO OPV ako aj SORO.

Závery:

Úlohy RO OPV a SORO sú napĺňané v intenciách zadaných v programových dokumentoch. Činnosť RO OPV a SORO bola a naďalej je zameraná na napĺňanie stanovených cieľov v KoP a opatrenia sú vykonávané v súlade so zvolenou komunikačnou stratégiou. Aktivita RO OPV a SORO viedla k pozitívnym výsledkom a úspešne realizovaným opatreniam informovania a publicity, čo sa odzrkadlilo aj na výsledkoch vykonaného prieskumu verejnej mienky. Môžeme skonštatovať, že boli **efektívne využité všetky dostupné nástroje a prostriedky** na realizáciu kampane, ktoré boli zvolené v KoP, čo potvrdzujú aj uspokojivé hodnoty merateľných ukazovateľov, teda hodnotiacich kritérií. Aktivity, ktoré si jednotlivé subjekty stanovili boli správne a adresne zamerané na jednotlivé cieľové skupiny.

Zameranie RO OPV by malo smerovať k **zvýšeniu samostatnej vizibility RO OPV a tiež NP**. Na základe vykonanej sumarizácie realizovaných aktivít RO OPV odporúčame zintenzívniť realizáciu opatrení v oblasti informovania a publicity zameranú špecificky na prezentáciu ŠF, výsledkov dosiahnutých pri implementácii OPV, príkladov dobrej praxe NP a tiež činnosti RO OPV.

Efektívne využívanie finančných prostriedkov bolo potvrdené aj **pozitívnymi výsledkami prieskumu verejnej mienky**, čo sa odzrkadlilo na dostatočnej informovanosti verejnosti ohľadne OPV. Taktiež finančné prostriedky, ktoré sú určené na prioritnú tému 86 (Hodnotenie a štúdie, informovanie a publicita) sa dajú zhodnotiť ako dostatočné na základe reálne čerpaných finančných prostriedkov a taktiež plánov stanovených v ROP IP.

V nadchádzajúcich rokoch by sa RO OPV a SORO mali zamerať na **zvýšenie počtu informačno-komunikačných aktivít** zameraných na pripomínanie kampaň, na podporu dobrého mena ŠF EÚ a na šírenie príkladov úspešne zrealizovaných projektov OPV. Vhodná by bola tiež užšia spolupráca pri realizácii jednotlivých opatrení RO OPV a SORO pre zabezpečenie komplexného pohľadu (dopytovo-orientované + NP) na OPV

Odporúčania:

- zvýšenie počtu informačno-komunikačných aktivít RO OPV;

- zvýšenie počtu informačno-komunikačných aktivít RO OPV a SORO zameraných cielene na pripomínanie kampaň, na podporu dobrého mena štrukturálnych fondov EÚ a na šírenie príkladov úspešne zrealizovaných projektov OPV;
- užšia spolupráca pri realizácii jednotlivých opatrení RO OPV a SORO pre zabezpečenie komplexného pohľadu (dopytovo-orientované + NP) na OPV.

Zoznam skratiek

ASFEU	Agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ
Cieľ K	cieľ Konvergencia
Cieľ RKZ	cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť
CKO	Centrálny koordinačný orgán
EK	Európska komisia
ESF	European Social Fund (Európsky sociálny fond)
EÚ	Európska únia
EÚ 2020	Stratégia Európa 2020
IMRO	Interný manuál procedúr RO OPV a RO OPVaV
ITMS	IT Monitorovací systém
KF	Kohézny fond
KoP	Komunikačný plán pre OPV a OPVaV
MRK	Marginalizované rómske komunity
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR
NFP	Nenávratný finančný príspevok
NP	národný projekt
NPR	národný program reforiem
NSRR	Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky na roky 2007-2013
OIKP	Odbor implementácie a kontroly projektov
OPVON	Odbor posudzovania VO a nezrovnalostí
OMTP	Odbor metodiky a technickej pomoci
OOPVZ	Oddelenie pre operačný program Vzdelávanie
OP	Operačný program
OPV	Operačný program Vzdelávanie
OP VaV	Operačný program Výskum a vývoj
PSP	Pracovná skupina pre publicitu
RO OPV	Riadiaci orgán pre operačný program Vzdelávanie

ROP IP	Ročný operatívny plán informovania a publicity
SORO	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom
SR	Slovenská republika
ŠF	Štrukturálne fondy
TP	Technická pomoc
VO	Verejné obstarávanie
Žiadosť o NFP	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok